

**HOTĂRÂREA nr. 375
din 24.06.2019**

Dosar nr.: 312/2019

Petiția nr.: 2891/28.05.2019

Petentă: Centrul European pentru Dreptul Copiilor cu Dizabilități – CEDCD, pentru ...

Reclamați: Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” Iași

Obiect: neadaptare rezonabilă pentru examenul de admitere la UMF Iași

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Centrul European pentru Dreptul Copiilor cu Dizabilități – CEDCD .

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

2. Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” Iași .

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Neadaptarea rezonabilă pentru susținerea examenului de admitere la Universitatea de Medicină și Farmacie Iași.

III. Procedura de citare

4. În temeiul art. 20 alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, părțile au fost citate pentru data de 04.06.2019.

5. Procedura legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

6. În fapt, tânăra este o elevă de 18 ani, care în urma unui accident rutier, a căpătat o dizabilitate fizică (tetrapareză spastică post traumatism vertebro medular cervical) și a solicitat UMF Iași adaptarea pentru examenul de admitere.

La data de 20.11.2018, tatăl elevei ..., domnul ..., în calitate de reprezentant legal al acesteia, **a antamat procesul de adaptare a examenului de admitere** nevoilor fiicei sale cu dizabilitate fizică, printr-o adresă către **Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași**, cu solicitarea ca reprezentanții Universității să permită **accesul unui însoțitor care sa marcheze răspunsurile Andreei în căsuțele de pe**

foaia de răspunsuri, aspect imposibil pentru aceasta, având în vedere, pe de o parte, dizabilitatea sa fizică (traumatism vertebro-medular, corp vertebral 0-5) și, pe de altă parte, precizia pe care o presupune această operațiune de marcarea a grilelor.

7. Raportat la susținerile transmise de reclamat la data de 04.06.2019, CEDCD susține că tatălui elevei, domnul ..., cunoscând provocările condiției de dizabilitate fizică a fiicei sale și în dorința de a se asigura că face toate diligentele necesare pentru a preîntâmpina eventuale bariere de mediu în momentul înscrierii la examen (dată fixă ce nu poate fi depășită), a solicitat Universității de Medicină și Farmacie din Iași confirmarea disponibilității acesteia de a institui, conform legii, adaptările necesare elevei pentru a susține examenul de admitere, nu emiterea unui verdict instituțional privind adecvarea medicală a elevei sau aprobarea posibilității formale de a depune dosarul de candidatură pentru admitere, drept a cărui existență eleva o cunoaște.

Astfel, prin solicitarea de permitere a accesului unui însoțitor al Andreei la examen, tatăl său a parcurs o etapă separată și premergătoare depunerii dosarului de candidatură, ce o condiționează pe aceasta din urmă, dată fiind dizabilitatea elevei; Înainte de a depune formal candidatura, ..., prin solicitarea tatălui său, a urmărit obținerea asigurării disponibilității Universității de a face adaptările necesare cerințelor sale educaționale speciale. În absența acestei disponibilități a Universității de a adopta o astfel de măsură, depunerea dosarului de candidatură nu constituie decât o simplă formalitate redundantă.

Potrivit Metodologiei de Organizare și Desfășurare a Concursului de Admitere a U.M.F. Iași pentru anul universitar 2019/2020, **adeverința medicală trebuie să prevadă dacă persoana ce depune dosarul de candidatură se află în evidențele medicului de familie cu boli transmisibile (nu este cazul Andreei). În egală măsură, sub sancțiunea legii penale, medicul de familie trebuie să menționeze existența unor boli cronice ale candidaților. Conform etimologiei medicale, bolile cronice sunt condiții medicale de lungă durată sau ireversibile, ceea ce este aplicabil și în cazul Andreei. În condițiile în care această adeverință din dosarul de candidatură trebuie vizată de Cabinetul medical al Universității, care, în ceea ce privește adecvarea medicală a, s-a antepunat prin Răspunsul din data de 27.12.2018, devine evident faptul că suspiciunea avizului negativ este mai mult decât probabilă, iar argumentele susținute în întâmpinare de partea adversă privind depunerea dosarului sunt pur formale.**

Prin acest al doilea aviz, **sunt adăugate bariere suplimentare în sarcina petentei numai pentru a se înscrie la Universitate, așa încât acest întreg proces de înscriere reprezintă un obstacol insurmontabil în sine în calea accesului la educație**, deși, conform legislației internaționale și naționale, **instituția educațională trebuie să elimine barierele din calea accesului persoanei cu dizabilități la educație.**

În egală măsură, prezența unei boli cronice nu reprezintă "per se" o condiție eliminatorie conform legislației în vigoare, ci aceasta trebuie evaluată de la caz la caz. Mai mult, în evaluarea cazurilor individuale, în spiritul prevederilor CRPD și a iurisprudenței CEDQ, trebuie urmărit principiul potențialului evolutiv al persoanei și nicidecum un prognostic

medical limitativ precum cei deja exprimat de UMF Iași. Acesta este însuși motivul pentru care, inclusiv legiuitorul național a făcut distincția între bolile transmisibile (care pun un risc asupra celor din jur) și bolile cronice, care pot doar limita abilitățile persoanei într-o măsură mai mare, mai mică sau deloc în raport cu actul educațional și viitoarea profesie. Însă pentru a verifica această ipoteză, trebuie valorificată posibilitatea exercitării fiecărei abilități, adică urmărirea potențialului evolutiv al persoanei.

Nu în ultimul rând, **există o inadvertență între prevederile legale invocate de reclamat în susținerea argumentelor și situația de fapt.** Invocarea procedurii de orientare școlară și profesională din Legea 448/2006 nu poate corespunde situației de fapt actuale - ***acea orientare școlară vizează orientarea către învățământul de masă sau special, nu adecvarea persoanei pentru o anumită filieră de studii (în speță, cele medicale), în funcție de dizabilitatea sa*** în ceea ce privește Anexa 1, pct, 4 din Ordinul 197/2003, ce prevede ca atribuție a comisiei medicale de orientare școlară-profesională „***avizarea înscrierii în anumite specializări din învățământul superior a unor candidați cu deficiențe sau infirmități***”, menționăm că această prevedere legală a fost adoptată înainte de ratificarea ***Convenției ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități*** și trebuie înțeleasă în lumina prevederilor Convenției - ***această comisie nu poate reprezenta un instrument de a ajunge iar scopul urmărit de instituția educațională de a se deroba de obligația de adaptare a mediului la nevoile persoanei cu dizabilități, îngrădind dreptul la educație al elevii.***

CEDCD susține că reclamatul invocă o serie de proceduri și argumente ce privesc forma procesului de admitere în Universitate, nu fondul, pentru a justifica înlăturarea elevei de la exercitarea dreptului său la educație în condiții de echitate și pentru a evita evidența faptului că această înlăturare conține la bază convingeri instituționale privind imposibilitatea unei persoane cu dizabilități de a urma studii medicale și de a profesa în acest tip de carieră.

8. În concluzie, aceste fapte deja produse întrunesc elementele specifice unei situații de discriminare, conform O.G. 137/2000, prin care U.M.F. Iași restrânge dreptul la educație al elevei . . , pe criteriul dizabilității sale, ceea ce aduce atingere și altor drepturi prin formularea din răspunsul în cauză (dreptul la muncă, libertatea alegerii și exercitării profesiei).

Susținerile UMF Iași

9. Universitatea susține că în data de 15.05.2019 a primit un e-mail, înregistrat sub nr. 9031/15.05.2019, prin care petenta solicita următoarele:

"V-am atașat tentativa de răspuns pe care mi-ați trimis-o la sfârșitul lunii decembrie, în caz că nu va amintiți. Vă rog să vă asumați și să îmi trimiteți un răspuns clar, cu DA sau NU, motivat, nu păreri pe care eu nici măcar nu le-am solicitat."

La această solicitare Universitatea a formulat răspunsul înregistrat sub nr. 9031/17.05.2019, prin care s-a comunicat faptul că a mai fost transmisă o solicitare cu

aceiași conținut, pentru care a fost formulat un răspuns prin adresa nr. 27147/17.12.2018.

Universitatea susține că nu a precizat în niciun document că interzice accesul petentei la procesul de admitere. Nu a existat niciun refuz astfel încât instituția să fie pasibilă de fapta de discriminare.

Petenta a fost informată despre faptul că trebuie respectate prevederile Metodologiei proprii de admitere de către toți candidații.

Potrivit Metodologiei proprii de admitere la ciclul de studii de licență, pentru a fi declarați eligibili, candidații sunt obligați să depună la dosar o adeverință medicală, eliberată conform normelor legale în vigoare, care să conțină avizul înscrierii la respectiva specializare din învățământul superior, adeverință în care se specifică "apt pentru specializarea,..". Același aspect se desprinde și din dispozițiile Legii nr. 448 din 6 decembrie 2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, în care, la art. 16, alin. (5), se precizează: "Orientarea școlară și orientarea profesională a copiilor și tinerilor cu handicap și cu cerințe educative speciale se realizează prin hotărâre a comisiei de orientare școlară și profesională din cadrul centrelor județene de resurse și de asistență educațională, respectiv din Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională, care eliberează certificatul de orientare școlară și profesională." în acest sens, a fost elaborat Ordinul nr. 197 din 12 martie 2003 privind organizarea și funcționarea comisiilor medicale de orientare școlară-profesională, care la Anexa 1, pct 4 stabilește ca și atribuție a comisiei medicale de orientare școlară-profesională "avizarea înscrierii în anumite specializări din învățământul superior a unor candidați cu deficiențe sau infirmități."

Mai mult, petenta a adresat un memoriu (nr. 15750/27 mai 2019) către Ministerul Educației Naționale, memoriu redirectionat către UMF pentru transmiterea unui punct de vedere referitor la "dreptul de a participa însoțită de un profesor asistent, la concursul de admitere la un program de studii universitare de licență."

10. S-a răspuns prin adresa nr. 9945/30.05.2019, respectiv, că la acest moment Universitatea consideră prematură solicitarea "de a participa însoțită de un profesor asistent la concursul de admitere" deoarece, ca oricare alt candidat, petenta ... trebuie să depună, conform calendarului de admitere, toate documentele indicate în Metodologia proprie de admitere. În situația în care dosarul este complet și candidata este declarată eligibilă de către Comisia de admitere pentru a participa la concurs, se poate depune o solicitare scrisă în vederea aprobării unui însoțitor agreat de Universitate, care să ofere candidatei, în cadrul concursului de admitere, sprijin pentru operațiunea de bifare a răspunsurilor corecte pe grile, dacă aceasta este în imposibilitate de a manevra instrumentul de scris. Mai mult, în încercarea de a nu crea speranțe, în eventualitatea admiterii la UMF Iași, tot în sprijinul petentei, Universitatea a solicitat un punct de vedere al unui specialist, care a studiat documentele medicale pe care le-a transmis instituției noastre.

Conferențiar universitar doctor . . . , medic primar neurolog, și-a exprimat următorul punct de vedere: "Luând în considerare statusul funcțional motor care reiese din aceste

documente, coroborat cu complexitatea și multitudinea sarcinilor motorii solicitate de procesul de învățământ medical, dar și ulterior, de profesiunea de medic, nu consider realistă tentativa de a studia medicina a acestei paciente/

11. Universitatea solicită CNCD sa ia act de toată disponibilitatea instituției în a ușura situației petentei, și de aconstat că nu a existat - așa cum se afirmă - un refuz " *continuu din anul 2018 până în prezent să înlătore această barieră de mediu și să faciliteze accesul elevei la opțiunea sa educațională, respectiv la studii superioare de tip medical*". În concluzie, **nu există o fapta de discriminare din partea Universității, afirmațiile și plângerea petentei adresată către CNCD sunt premature.**

IV. Motivele de fapt și de drept

12. Luând act de plângere, astfel cum este formulată, Colegiul director urmează a analiza excepția prematurității invocată de UMF Iași.

13. Astfel, Colegiul director admite excepția prematurității introducerii plângerii la CNCD, unind-o cu fondul sesizării din următoarele considerente:

Conform art. 2 alin. 1 din O.G.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, constituie discriminare, "orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV sau apartenență la o categorie defavorizată, care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice".

Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul director reține că pentru ca o faptă să fie calificată ca fiind faptă de discriminare, trebuie să îndeplinească cumulativ mai multe condiții:

a) Existența unui tratament diferențiat a unor situații analoage sau omiterea de a trata în mod diferit situații diferite, necomparabile. În situația de față, tratamentul diferențiat constă în lipsa unei rampe de acces pentru persoanele cu dizabilități;

b) Existența unui criteriu de discriminare conform. art. 2 alin. 1 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările ulterioare. Colegiul director reține că, în speța de față, criteriul de discriminare este cel de dizabilitate.

c) Tratamentul să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a unui drept recunoscut de lege, dreptul recunoscut de legea nr. 448/2006 republicată;

d) Tratamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop să nu fie adecvate și necesare.

Potrivit art. 11 din OUG 137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, (1) Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la sistemul de educație de stat sau privat, la orice formă, grad și nivel, din cauza apartenenței acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză. (2) Prevederile alin. (1) se aplică tuturor fazelor sau etapelor din sistemul educațional, inclusiv la admiterea sau la înscrierea în unitățile ori instituțiile de învățământ și la evaluarea ori examinarea cunoștințelor.

Totodată, în conformitate cu art. 15 din Legea 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap (1) Persoanele cu handicap au acces liber și egal la orice formă de educație, indiferent de vârstă, în conformitate cu tipul, gradul de handicap și nevoile educaționale ale acestora.

(2) Persoanelor cu handicap li se asigură educația permanentă și formarea profesională de-a lungul întregii vieți.

Potrivit art. 19, în vederea asigurării accesului persoanelor cu handicap în unitățile și instituțiile de învățământ, autoritățile publice au obligația să ia următoarele măsuri specifice:

1. să promoveze și să garanteze accesul la educație și formare profesională al persoanelor cu handicap;
2. să asigure accesul la formele de educație permanentă, adaptându-le nevoilor educaționale ale persoanelor cu handicap.

14. Colegiul director are în vedere și **jurisprudența CEDO în domeniu, respectiv Cauza Çam împotriva Turciei**, caz în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului, analizând situația unei fete nevăzătoare neacceptată la admiterea la Conservatorul Național de Muzică, a hotărât că a fost încălcat art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, coroborat cu art. 2 din Protocolul nr. 1.

Astfel, în **Cauza Çam împotriva Turciei**, conducerea universității avea obligația să asigure instituirea unui cadru propice educației și instruirii care să poată răspunde nevoilor persoanelor nevăzătoare. Fiecare copil are propriile nevoi educaționale acest lucru este valabil în special în cazul copiilor cu handicap.

Or, în prezenta speță, având în vedere documentele aflate la dosar, Colegiul director constată că nu există un refuz din partea Universității, atâta timp cât tânara nu și-a depus dosarul de înscriere. Centrul petiționar solicită CNCD să constate și să sancționeze o posibilă faptă de discriminare, care s-ar putea produce în viitor.

15. În raport de prezenta speță, Colegiul director reține că petenta a informat Universitatea despre situația sa particulară, însă fără a depune documentele prevăzute în Metodologia Universității.

Astfel, *potrivit Metodologiei proprii de admitere la ciclul de studii de licență, pentru a fi declarați eligibili, candidații sunt obligați să depună la dosar o adeverință medicală,*

eliberată conform normelor legale în vigoare, care să conțină avizul înscrierii la respectiva specializare din învățământul superior, adeverință în care se specifică "apt pentru specializarea,..". Același aspect se desprinde și din dispozițiile Legii nr. 448 din 6 decembrie 2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, în care, la art. 16, alin. (5), se precizează: "Orientarea școlară și orientarea profesională a copiilor și tinerilor cu handicap și cu cerințe educative speciale se realizează prin hotărâre a comisiei de orientare școlară și profesională din cadrul centrelor județene de resurse și de asistență educațională, respectiv din Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională, care eliberează certificatul de orientare școlară și profesională." în acest sens, a fost elaborat Ordinul nr. 197 din 12 martie 2003 privind organizarea și funcționarea comisiilor medicale de orientare școlar-profesională, care la Anexa 1, pct 4 stabilește ca și atribuție a comisiei medicale de orientare școlar-profesională "avizarea înscrierii în anumite specializări din învățământul superior a unor candidați cu deficiențe sau infirmități."

16. Având în vedere cele expuse mai sus, Colegiul director nu constată încălcarea prevederilor OG nr. 137/2000, republicată, însă recomandă Universtității să respecte prevederile Legii 448/2006 în ceea ce privește avizarea la înscriere, realizată de comisia de orientare școlară, din fiecare județ. Petenta are dreptul la înscriere dacă dosarul de înscriere conține toate documentele cerute de lege, inclusiv adeverința care să ateste că este APT/INAPT pentru specializarea dorită, potrivit art. 16 al. 5 din Legea nr. 448/2006. În situația în care petenta trece de aceasta etapă, UMF Iași are **obligația** să facă adaptarea rezonabilă în ceea ce privește susținerea examenului de admitere.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Admiterea excepției prematurității introducerii plângerii la CNCD
2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicata și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

SANDU VERONICA TATIANA – Membru

Data redactării: 20.06.2014

Redactat și motivat Asztalos Csaba Ferenc
Angelica Paraschiv

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal de 15 zile, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.